

PM 2013: RII (Dnr 001-1476/2013)

Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. (Ds 2013:59)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet

Remisstid den 6 december 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. (Ds2013:59)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat ”Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m.” till Stockholms stad för yttrande.

Genomgripande ändringar av arbetslöshetsförsäkringens åtgärdsregler trädde i kraft den 1 september 2013. Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m., innebär bland annat att fler åtgärdsgrunder införs. Kravet på att aktivt söka arbete har betonats genom att underlåtenhet att söka arbete numera är grund för åtgärd.

Remissen finns att läsa i sin helhet på regeringens hemsida:

<http://www.regeringen.se/sb/d/16968/a/224937>

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten- Liljeholmens stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd. Arbetsmarknadsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att en harmonisering av regelverken ökar förutsägbarheten för de som deltar i programmen och minskar risken för att arbetssökande i likartade situationer behandlas olika på grund av att deras ersättningar vid arbetslöshet skiljer sig åt.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser det positivt att förslaget innebär en harmonisering av aktivitetsstödet med uppföljningsåtgärderna inom arbetslöshetsförsäkringen.

Socialnämnden anser att en samordning av de olika systemens regelverk är positivt då reglerna sammantaget därigenom blir enklare och tydligare att förstå.

Bromma stadsdelsnämnd anser att den föreslagna förändringen för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd är bra.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att det är rimligt med samordning av regelverken i lagar och förordningar som ligger så nära varandra som de här aktuella.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att de förändringar som nu föreslås innebär att uppföljning och kontroll av olika grupper av arbetssökande likställs, vilket säkert förenklar rutiner inom Arbetsförmedlingen.

Mina synpunkter

Alliansen i regeringen och Stadshuset driver en aktiv jobbpolitik med ambitionen att sänka trösklarna till arbetsmarknaden. Den som är arbetslös är skyldig att aktivt söka arbete enligt arbetslöshetsförsäkringens åtgärdsregler. För att deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd snabbare ska gå från arbetslöshet till arbete föreslår departementet motsvarande uppföljningsåtgärder. Att samordna systemen och regelverken så att de blir enklare och mer tydliga att förstå är positivt. Det är också bra att samma grundprinciper gäller alla, varför jag i huvudsak är positiv till departementets förslag.

En av förändringarna i regelverket som presenteras i förslaget är möjligheten att inom aktivitetsstödet, i likhet med arbetslöshetsförsäkringen, varna och stänga av den arbetssökande från rätten till ersättning under begränsade perioder. Möjligheten att införa stegvisa sanktioner kan innebära att fler deltagare tar chansen att vidta åtgärder för att slutföra sina program, vilket är mycket positivt.

Ekonomiskt är förhoppningen en positiv effekt för kommunerna i form av minskade kostnader för försörjningsstöd. Det nya förslaget kan innebära att färre personer med aktivitetsstöd helt stängs av från ersättningen och minskar risken att de blir beroende av att söka försörjningsstöd från kommunerna.

Med målsättningen om ett enkelt regelverk och att samma grundprinciper ska gälla är det viktigt att harmonisera detta regelverk med regelverket som gäller nyanlända. Stockholms stad har tidigare yttrat sig om departementspromemorian Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus (Ds 2013:61). Det är bra om Arbetsmarknadsdepartementet samordnar beredningen av dessa promemorior så att riskerna som kommer med avbrutna etableringsinsatser motverkas.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

3. Som svar på remissen ”Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. (Ds2013:59)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
4. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 21 november 2013

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remissen Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m., sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Att likrikta reglerna för aktivitetsstödet mot de nya reglerna i arbetslöshetsersättningen kan vid ett ytligt påseende låta som en bra idé som eventuellt skulle innebära samordningsvinster, förenklad handläggning och enklare bedömningar. I praktiken finns dock en hel del oklarheter med förslaget och utgångspunkterna för det. Arbetslöshetsförsäkringen administreras av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Arbetslöshetskassorna tillsammans och reglerna för arbetslöshetsersättningen är olika de som gäller för aktivitetsstödet. Den arbetssökande skickar in kassakort till sin a-kassa för beräkning och utbetalning av ersättningen. Aktivitetsstödet skiljer sig från arbetslöshetsersättningen på många sätt. Arbetsförmedlingen fattar beslut om arbetsmarknadspolitiskt program och Försäkringskassan betalar ut ersättningen. Frånvarorapporten skickas till Försäkringskassan för att ligga till grund för utbetalningen. Arbetsförmedlingen har ingen kännedom om innehållet i den.

Förslaget har stora brister i hur ansvarsfördelningen mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska se ut i den här frågan. Aktivitetsrapporterna går till Arbetsförmedlingen och frånvarorapporten till Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen har egentligen inte så mycket med den ekonomiska hanteringen att göra eftersom det är Försäkringskassan som betalar ut och tar hänsyn till frånvarorapporten. Förslaget är inte tillräckligt beskrivet för att kunna ta ställning till. Vi tycker att det bör skickas tillbaka till arbetsmarknadsdepartementet så att de kan återkomma när oklarheterna är utredda.

Regeringens politik bygger på analysen att de arbetslösa kommer att välja att ta ett arbete om incitamenten är tillräckligt höga, det vill säga att om ersättningen i form av antingen arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd är tillräckligt låg, så blir en arbetslös person motiverad att ta ett arbete. Förslaget ingår som ett led i regeringens "arbetslinje". Finansdepartementet kom ut med en rapport 2011 som kom fram till slutsatsen att arbetslösheten skulle minska och sysselsättningen öka om nivån i arbetslöshetsersättningen sänktes. Både regeringens ekonomiska politik och arbetsmarknadspolitik som exempelvis försämringarna i a-kassan, den ökade kontrollen av arbetssökandes aktiviteter och jobbskatteavdragen tar avstamp i detta antagande. Vi menar att det egentligen inte finns något sådant samband som visar att en låg ersättning leder till låg arbetslöshet. TCO har granskat de vetenskapliga argumenten för detta påstående.

TCO kommer i sin undersökning fram till att det inte finns några internationella eller svenska studier som bekräftar ett sådant samband. De menar även att det inte är särskilt sannolikt att en ökad sökaktivitet i sig skapar några nya jobb. Statistiken visar också att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program som berättigar till aktivitetsstöd har ökat 13,1 procent sedan september 2012, i Stockholm stad till 12 102 personer i september 2013. Allt fler blir utförsäkrade och hänvisade till Jobb- och utvecklingsgarantin för aktivitetsstöd. 184 477 personer i hela landet deltog i september i något arbetsmarknadspolitiskt program. Deltagandet i arbetsmarknadspolitiska program hänger ihop med arbetslösheten i stort. Vi menar att det är dags att dra slutsatsen att regeringens har byggt arbetsmarknadspolitiken på felaktiga grunder, vilket också visat sig i utebliven effekt.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Det nuvarande systemet för aktivitetsstöd har svagheter. Människor ska behandlas lika av samhället.

Dock väcker promemorian frågeställningar bl.a. rörande hur samordningen mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen kommer att fungera. Förslaget andas också kontroll och bestraffning av de personer som redan har det tufft i samhället. Det finns en risk att arbetslösa skuldbeläggs när utmaningarna egentligen är av strukturell art.

En alltför kontrollfixerad människosyn riskerar att skapa ett kallt samhälle. Ett robust, långsiktigt och hållbart samhälle är ett samhälle där vi tar hand om varandra.

ÄRENDET

Genomgripande ändringar av arbetslöshetsförsäkringens åtgärdsregler trädde i kraft den 1 september 2013. Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m., innebär bland annat att fler åtgärdsgrunder införs. Kravet på att aktivt söka arbete har betonats genom att underlåtenhet att söka arbete numera är grund för åtgärd.

För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd finns inga motsvarande regler om uppföljningsåtgärder, trots att forskning och erfarenhet visar att åtgärdsregler inom en arbetslöshetsförsäkring leder till att arbetslösa snabbare går från arbetslöshet till arbete. Mot denna bakgrund har Arbetsmarknadsdepartementet genomfört ett utredningsarbete som resulterat i den departementspromemoria om åtgärder inom aktivitetsstödet som här behandlas. Förslagen i promemorian innebär att regelverket för aktivitetsstödet harmoniseras med regelverket för arbetslöshetsförsäkringen. I likhet med vad som gäller inom arbetslöshetsförsäkringen föreslås det bli möjligt att varna och stänga av den arbetssökande från rätt till ersättning i form av aktivitetsstöd under begränsade perioder. Departementet gör bedömningen att denna reform, som innebär att återkallelse av programanvisning ersätts med varning och en begränsad avstängningsperiod, innebär att åtgärdssystemet blir mer nyanserat och över lag mildare.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd. Arbetsmarknadsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslagen i departementspromemorian. En harmonisering av regelverken ökar förutsägbarheten för de som deltar i programmen och minskar risken för att arbetssökande i likartade situationer behandlas olika på grund av att deras ersättningar vid arbetslöshet skiljer sig åt. Den möjlighet att införa stegvisa sanktioner, där varningar och avstängningar föregår en avstängning, kan vidare bedömas förbättra förutsättningarna för att få fler deltagare att fullgöra sina program.

Stadsledningskontoret vill i detta sammanhang dock påpeka att det finns skäl att ytterligare överväga behoven av harmonisering mellan de regelverk som här behandlas och regelverket för nyanlända. Arbetsmarknadsdepartementet har i departementspromemorian Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus (Ds 2013:61) föreslagit att en nyanländ invandrare som deltar i insatser enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete inte ska ha rätt till fortsatta insatser enligt lagen och därmed inte heller rätt till fortsatt etableringsersättning. Stadsledningskontoret anser att den form för stegvisa sanktioner som införts för arbetslöshetsförsäkringen och som här föreslås införas för aktivitetsstödet även bör införas för rätten till etableringsinsatser vid den situation att en person avvisar ett lämpligt arbete. Arbetsmarknadsdepartementets fortsatta beredning av den promemoria som här behandlas (Ds 2013:59) behöver mot denna bakgrund samordnas med beredningen av promemorian om nyanlända (Ds 2013:61) så att de risker för långvariga

negativa konsekvenser som är förenade med avbrutna etableringsinsatser kan motverkas.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av arbetsmarknadsdepartementets förslag till åtgärder inom aktivitetsstödet med mera. Arbetsmarknadsförvaltningen anser det positivt att förslaget innebär en harmonisering av aktivitetsstödet med uppföljningsåtgärderna inom arbetslöshetsförsäkringen.

En av förändringarna i regelverket som presenteras i förslaget är möjligheten att inom aktivitetsstödet, i likhet med arbetslöshetsförsäkringen, varna och stänga av den arbetssökande från rätten till ersättning under begränsade perioder. I nuvarande system utesluts den arbetssökande från programmet eller den aktivitet som aktivitetsstödet avser. Grunderna för att varna eller stänga av arbetssökande ska i första hand gälla då denne utan godtagbara skäl är tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande eller tagit tillvara på möjligheter att ta sig ur arbetslösheten.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att detta är en förbättring av tidigare regelverk eftersom den initiala åtgärden är en varning som ger den arbetssökande möjligheten att vidta aktiva åtgärder för att fullfölja programmet och således behålla aktivitetsstödet. Vidare anser förvaltningen det positivt att den arbetssökande inte i första hand blir avstängd från aktiviteten utan att eventuella sanktioner är ekonomiska i form av nedsättning av ersättningen under en begränsad period.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att förslaget kan få en möjlig positiv effekt för kommunerna i form av minskade kostnader för försörjningsstöd i vissa fall. Det nya förslaget kan innebära att färre personer med aktivitetsstöd helt stängs av från ersättningen och minskar således risken att de blir beroende av att söka försörjningsstöd från kommunerna.

Enligt arbetsmarknadsdepartementets utredning framgår det att under första halvåret 2012 återkallades 10 313 programanvisningar nationellt inom ramen för aktivitetsstödet. Det framgår inte av utredningen hur dessa avstängningar var fördelade nationellt och således hur många avsåg Stockholms stad. Arbetsmarknadsförvaltningen anser dock att de förslag som presenteras innebär en förbättring som kan leda till att andelen återkallade programanvisningar med uteblivet aktivitetsstöd som konsekvens kan reduceras.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2013 att som svar på remissen överlämna och åberopa socialförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober har i huvudsak följande lydelse.

En samordning av de olika systemens regelverk är positivt då reglerna sammantaget därigenom blir enklare och tydligare att förstå. Det ökar förutsägbarheten för de som deltar i programmen och minskar risken för att arbetssökande i likartade situationer behandlas olika på grund av att de får olika ersättningar vid sin arbetslöshet. Det är också rimligt att samma grundprinciper ska gälla.

Åtgärdstrappan med varningar och avstängningar innan programanvisningen återkallas leder förhoppningsvis till att fler deltar fullt ut i programmen och kommer närmare ett arbete, men också att färre helt förlorar sitt aktivitetsstöd. Det i sin tur kan leda till att färre

tvingas söka ekonomiskt bistånd hos socialtjänsten på grund av förlorat aktivitetsstöd.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att som svar på remissen överlämna och åberopa Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lillemor Samuelsson (V) och Anders Löwdin m.fl. (S), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att den föreslagna förändringen för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd är bra, eftersom den blir mindre ingripande för den enskilde vid eventuell misskötsel. Mindre ingripande eftersom förslaget innebär att arbetsförmedlingen ges möjlighet att varna programdeltagaren eller tillfälligt stänga av deltagaren från rätt till aktivitetsstöd om deltagaren inte är tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande. Idag finns bara möjlighet att återkalla programanvisningen om programdeltagaren brister i sina försök att ta sig ur arbetslösheten.

En varning eller avstängning måste kombineras med en utredning om orsaken till den arbetssökandes agerande, samt genom ett ökat stöd utifrån dennes behov.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att som svar på remissen överlämna och åberopa Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen menar att det är rimligt med samordning av regelverken i lagar och förordningar som ligger så nära varandra som de här aktuella. Att förstahandsåtgärderna ska vara mindre ingripande än tidigare är positivt, eftersom det ger den enskilde möjlighet att fortsätta med en insats som kan leda till arbete och egen försörjning.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2013 att som svar på remissen överlämna och åberopa Kungsholmens stadsdelsnämnds tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av ledamoten Reijo Kittilä (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Catarina Agrell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Regeringen fortsätter sitt arbete för att markera arbetslinjen. De förändringar som nu föreslås innebär att uppföljning och kontroll av olika grupper av arbetssökande likställs, vilket säkert förenklar rutiner inom Arbetsförmedlingen.

De nyligen genomförda förändringarna, liksom de nu föreslagna, kan innebära att en arbetssökande avstängs från insats och ersättning från Arbetsförmedling eller arbetslöshetsförsäkring. En väsentlig del av de medborgare som söker försörjningsstöd – i Kungsholmens stadsdelsområde normalt omkring hälften av alla ärenden – gör detta med arbetslöshet som huvudorsak. Det är sannolikt att nu genomförda och föreslagna förändringar innebär risk för att än fler personer blir beroende av kommunalt försörjningsstöd för att klara tillvaron, samtidigt som man blir av med en insats som avser leda till förbättrade chanser till helt egen försörjning

De nya reglerna från 1 september har varit i kraft alltför kort tid för att säkert bedöma effekten för stadsdelarna i Stockholm. Effekterna för staden/stadsdelsnämnderna måste följas noga.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl (S) och Inger Stark (V) enligt följande.

Socialnämnden lämnar följande yttrande över remissen.

Att likrikta reglerna för aktivitetsstödet mot de nya reglerna i arbetslöshetsersättningen kan vid ett ytligt påseende låta som en bra idé som eventuellt skulle innebära samordningsvinster, förenklad handläggning och enklare bedömningar. I praktiken finns dock en hel del oklarheter med förslaget och utgångspunkterna för det.

Arbetslöshetsförsäkringen administreras av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Arbetslöshetskassorna tillsammans och reglerna för arbetslöshetsersättningen är olika de som gäller för aktivitetsstödet. Den arbetssökande skickar in kassakort till sin a-kassa för beräkning och utbetalning av ersättningen. Aktivitetsstödet skiljer sig från arbetslöshetsersättningen på många sätt. Arbetsförmedlingen fattar beslut om arbetsmarknadspolitiskt program och Försäkringskassan betalar ut ersättningen. Frånvarorapporten skickas till Försäkringskassan för att ligga till grund för utbetalningen. Arbetsförmedlingen har ingen kännedom om innehållet i den.

Förslaget har stora brister i hur ansvarsfördelningen mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska se ut i den här frågan. Aktivitetsrapporterna går till Arbetsförmedlingen och frånvarorapporten till Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen har egentligen inte så mycket med den ekonomiska hanteringen att göra eftersom det är Försäkringskassan som betalar ut och tar hänsyn till frånvarorapporten. Förslaget är inte tillräckligt beskrivet för att kunna ta ställning till. Vi tycker att det bör skickas tillbaka till arbetsmarknadsdepartementet så att de kan återkomma när oklarheterna är utredda.

Regeringens politik bygger på analysen att de arbetslösa kommer att välja att ta ett arbete om incitamenten är tillräckligt höga, det vill säga att om ersättningen i form av antingen arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd är tillräckligt låg, så blir en arbetslös person motiverad att ta ett arbete. Förslaget ingår som ett led i regeringens "arbetslinje". Finansdepartementet kom ut med en rapport 2011 som kom fram till slutsatsen att arbetslösheten skulle minska och sysselsättningen öka om nivån i arbetslöshetsersättningen sänktes. Både regeringens ekonomiska politik och arbetsmarknadspolitik som exempelvis försäkringarna i a-kassan, den ökade kontrollen av arbetssökandes aktiviteter och jobbskatteavdragen tar avstamp i detta antagande. Vi menar att det egentligen inte finns något sådant samband som visar att en låg ersättning leder till låg arbetslöshet. TCO har granskat de vetenskapliga argumenten för detta påstående.

TCO kommer i sin undersökning fram till att det inte finns några internationella eller svenska studier som bekräftar ett sådant samband. De menar även att det inte är särskilt sannolikt att en ökad sökaktivitet i sig skapar några nya jobb. Statistiken visar också att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program som berättigar till aktivitetsstöd har ökat 13,1 procent sedan september 2012, i Stockholm stad till 12 102 personer i september 2013. Allt fler blir utförsäkrade och hänvisade till Jobb- och utvecklingsgarantin för aktivitetsstöd. 184 477 personer i hela landet deltog i september i något arbetsmarknadspolitiskt program. Deltagandet i arbetsmarknadspolitiska program hänger ihop med arbetslösheten i stort. Vi menar att det är dags att dra slutsatsen att regeringens har byggt arbetsmarknadspolitiken på felaktiga grunder, vilket också visat sig i utebliven effekt.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller m.fl. (MP) enligt följande.

Det nuvarande systemet för aktivitetsstöd har svagheter. Människor ska behandla lika av samhället. Dock väcker förslaget frågeställningar bl.a. rörande hur samordningen mellan Försäkringskassa och arbetsförmedling kommer att fungera.

Förslaget andas också kontroll och bestraffning av de personer som redan har det tufft i samhället. Jakten på de svaga är obehaglig. Det blir ett kallt samhälle som resultat.

Att det inte finns arbeten att söka är inte de arbetslösas fel, krav kanske istället bör riktas mot regeringen att ordna fram arbetsplatser, utbildning eller att vi delar på arbetsbördorna? Ansvariga regeringsföreträdare bör kanske precis som de arbetssökande tvingas att upprätta individuella handlingsplaner, månatliga aktivitetsrapporter och likande vid hot om indragen lön om inte arbetsplatser eller andra lösningar tas fram? Det är givetvis en hård dragning av problematiken, men visar på avarterna i den kontrollfixerade människosyn som sprider sig i Sverige.

Ett robust, långsiktigt hållbart samhälle, är ett samhälle där vi tar hand om varandra.

Särskilt uttalande gjordes av Lillemor Samuelsson (V) och Anders Löwdin m.fl. (S) enligt följande.

Att likrikta reglerna för aktivitetsstödet mot de nya reglerna i arbetslöshetsersättningen kan vid ett yligt påseende låta som en bra idé som eventuellt skulle innebära samordningsvinster, förenklad handläggning och enklare bedömningar. I praktiken finns dock en hel del oklarheter med förslaget och utgångspunkterna för det.

Förslaget har stora brister i hur ansvarsfördelningen mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska se ut i den här frågan. Aktivitetsrapporterna går till Arbetsförmedlingen och frånvarorapporten till Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen har egentligen inte så mycket med den ekonomiska hanteringen att göra eftersom det är Försäkringskassan som betalar ut och tar hänsyn till frånvarorapporten. Förslaget bör förtydligas när det gäller detta.

Regeringens politik bygger på analysen att de arbetslösa kommer att välja att ta ett arbete om incitamenten är tillräckligt höga, det vill säga om ersättningen i form av antingen arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd är tillräckligt låg. Vi menar att det egentligen inte finns något påvisat samband som visar att en låg ersättning leder till låg arbetslöshet, vilket visat sig i utebliven effekt när det gäller regeringens ”arbetslinje”.

Den ökande kontrollen av arbetssökande upplevs av många berörda som ett uttryck för misstroende. Vi menar att grundproblemet inte är att de arbetslösa inte vill arbeta utan att Arbetsförmedlingens uppdrag har förskjutits från att vara ett stöd till arbetslivet till att bli en kontroll av arbetslösheten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Att överlämna följande som remissyttrande till kommunstyrelsen.

Här kommer ytterligare ett förslag på hur en arbetslös kan hotas med indragen ersättning. Syftet sägs vara att få fler arbetslösa i arbete. De personer som anmäler sig till Arbetsförmedlingen får redan idag höra att ersättningen kan dras in om de agerar ’fel’ på något sätt.

Samtidigt måste myndigheten kunna göra en bedömning om en arbetssökande person förhåller sig passiv och därefter sätta in rätt insatser. Rätt insats och den bästa lösningen är vanligen att lyssna och samtala. Dialog och förebyggande åtgärder är bättre än sanktioner i efterhand.

Andra gånger kan någon sorts ’påföljd’ vara motiverad. Idag kan den enda tillgängliga sanktionen för misskötsel vara att en person slängs ut ur det arbetsmarknadsprogram hen befinner sig i. Det finns inga nyanser bland påföljderna. Att det saknas nyanser kan leda till

att reglerna inte tillämpas alls och då undergrävs rättsäkerheten. Det kan också leda till överdrivet kraftfull bestraffning.

Sett ur det perspektivet är det mer humant och konstruktivt att kunna ha mildare påföljder av den sort som det skrivs om i detta förslag.

Men löser det egentligen det som är det stora problemet, att människor står utan arbete? Även om det förstås är bra med förändringar som ger systemet en större legitimitet och kan förbättra rättsäkerheten. Vi bör ha i minnet att det faktiskt är väldigt ovanligt att Arbetsförmedlingen behöver ta till ekonomiska sanktioner.

Att föreslå ytterligare en möjlighet att stänga av personer skapar inga fler arbetstillfällen utan kan göra att ännu fler personer söker sig andra vägar än via de officiella systemen. Det skulle vara bättre om fler sökte hjälp via våra offentliga system istället för att leva i en gråzon mellan lagligt och olagligt. Då krävs en helt annan inställning från politiker än idag.

Arbetsmarknadspolitiken borde ha som ledstjärna att inkludera människor istället för att exkludera. Utanförskapet kan inte bekämpas med ännu mer utanförskap. De som söker hjälp via våra offentliga system ska bemötas med tilltro, inte misstänksamhet.

Fler dörrar in på arbetsmarknaden behövs, inte färre. Ett erkännande av att dagens arbetsmarknadspolitik har gigantiska problem skulle vara till större hjälp, än att låtsas som att samhället gjort allting rätt och att det är den arbetslöse som är problemet.”

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden avvisar förslaget från arbetsmarknadsdepartementet.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Den borgerliga regeringens och arbetsmarknadsdepartementets politik bygger på antagandet att de arbetslösa kommer att skaffa sig ett arbete om ersättningarna från a-kassan och aktivitetsstödet är tillräckligt låga. Detta skulle enligt regeringen dels göra den arbetslösa mera motiverad i sitt arbetssökande, dels skulle det på något sätt skapa fler arbetstillfällen om fler söker de jobb som finns att söka. Men det finns inga internationella eller nationella undersökningar som skulle bekräfta sambandet mellan låga ersättningar och låg arbetslöshet. Sambandet mellan låga ersättningar och ökad fattigdom och låga ersättningar och ökat beroende av försörjningsstöd är dock glasklart.

Antalet långtidsarbetslösa ökar. En överväldigande majoritet önskar inget annat än att få ett riktigt arbete med avtalsenlig lön. Vad arbetsförmedlingen har att erbjuda är ofta meningslösa sysselsättningar som mera liknar förvaring än arbete eller coacher som inte klarar av att ordna arbetstillfällen åt särskilt många andra än sig själva. Det finns otaliga exempel på arbetslösa som uppbär aktivitetsstöd utan att faktiskt ha blivit anvisade någon aktivitet. Hur deras närvaro i denna icke-aktivitet ska kontrolleras är en gåta.

Regeringen måste göra en total omprövning av sin arbetsmarknadspolitik. Det är strukturella problem som ligger bakom dagens massarbetslöshet, inte att individerna har blivit för lata i sitt arbetssökande.

Arbetsmarknadspolitiken måste i stället ha som syfte att skapa riktiga jobb och ge de arbetslösa möjligheter att delta i kompetenshöjande utbildningar som gör dem bättre rustade på dagens arbetsmarknad.

Särskilt uttalande gjordes av Catarina Agrell m.fl. (S) enligt följande.

Vi delar i huvudsak förvaltningens uppfattning men vill förtydliga risken med att ställa allt högre krav på de arbetssökande men inte alls på företagen. Det leder till att allt flera människor tvingas söka arbeten som de aldrig kan få och arbetsgivare måste lägga orimligt mycket tid på att sortera bort ansökningar som inte är intressanta.

Att straffa människor som inte lyckas få ett arbete med indragna insatser och ersättningar tenderar till att hänvisa dem till försörjningsstöd. Vi anser att det är en olycklig utveckling och leder i hög grad till att man känner sig utanför samhället.